

vort Partis Side sige, at det kan vi ikke paa nogen Maade samtykke i. Ekspropriation mener vi har hjemme, hvor det almene Vel kræver det, og det vil ikke paa nogen som helst Maade være Tilfældet, som Sagen foreligger her. Ligeledes er det jo ganske ejendommeligt, at Grundloven siger om Ekspropriation, at der skal ydes fuld Erstatning, medens § 8 her giver en Regel for, hvorledes Erstatningen efter Ekspropriationen skal sættes, saaledes at vi i Virkeligheden her er bundne til visse Regler.

Naar dette altsaa skal være det bærende, maa jeg sige paa mit Partis Vegne, at dette maa vi protestere imod. Nu sagde den ærede foregaaende Taler, at der ogsaa fra den Side næredes store Betæneligheder, og at de ikke mener, at der, hvor det drejer sig om Jord til Husmandsbrug, altsaa ude omkring i Landet, vil være nogen Nødvendighed i saa Henseende, at Ekspropriation som saadan ikke er paakrævet, og at de derfor ikke kan acceptere Ekspropriation for dette Tilfælde, men at de dog som en Slags Imødekommenhed og som ved en Gaaen ind paa det i Princippet har accepteret det for Bygrundenes Vedkommende. Her staar vi overfor den Maade, hvorpaa de Jorder, der her tænkes skabt, skal ejes. De periodiske Vurderinger skal danne Grundlaget for deres Afgifter. Der kommer vi ind paa det samme Princip, hvor der alligevel fra Venstres Side er vist en Imødekommenhed, som faktisk betyder, at de har brudt Princippet, og denne Imødekommenhed er ikke en Gang blevet accepteret af Regeringen, der ubønhørligt og ubarmhertigt siger: Nej, I har brudt Princippet, nu kan I lige saa godt fuldt ud acceptere det Krav, hvorpaa vi staar. Det har i høj Grad, kan jeg godt sige, bedrøvet mig, at Venstre her har brudt med sine gamle Principper. Det hævdede ogsaa Jordejendommenes Ukrænkelighed, bortset fra den Ekspropriation, som er nødvendig for selve Samfundet, men ikke i saadanne, om jeg saa maa sige, rent personlige Tilfælde, som det her kommer til at dreje sig om. Jeg tror, at den Imødekommenhed, som her er vist fra Venstres Side, vil Venstre ikke faa nogen Glæde af; den vil ikke blive accepteret, men den vil vanskeliggøre dem Stillingen overfor Spørgsmaalet, og Venstre vil muligvis derved lade sig trække bort fra de Linier, som den ærede foregaaende Taler udtalte, at Venstres gamle prøvede Fører havde anset for de rette, denne Fører, som jeg i Landbokommissionen har haft den Glæde og Ære at sidde sammen med, og hvis Udtalelser i denne Kommission jeg

saa fuldt ud kan slutte mig til. Jeg tror som sagt, at det vilde have været heldigere, om man havde holdt fast ved dette Punkt. Mit Parti anser det som en Pligt at holde paa den Ejendomsform, hvorunder det danske Landbrug har vokset sig stort og godt, nemlig Selvejets Form. Vi debatterede jo dette Spørgsmaal i Gaar, saa det er for saa vidt en Gentagelse, da det er de samme Principper, der gaar igen, men jeg vil slutte med at anbefale, at dette Lovforslag sammen med de øvrige Lovforslag, der vedrører det samme Formaal, tages op til en grundig Behandling. De Hovedlinier, hvorefter der skal gaas frem, er allerede antydede, og det er mit Haab, at der ved Samarbejde maa kunne komme noget godt ud deraf, saaledes at man forhaabentlig fra alle Sider maa kunne blive enig om, hvad der skal gøres med Hensyn til dette for Samfundet saa overordentlig vigtige Spørgsmaal. Jeg tror som sagt, at vi i Virkeligheden bør give os nogen Tid, fordi denne Sag af saa mange Grunde i Øjeblikket ikke kan praktiseres. Naar der stadig tales om den Længsel, den Hunger, der er efter at faa disse Love frem, den Utaalmodighed, der hersker, maa jeg her rette en Bebrejdelse mod Regeringen og de den nærstaaende Folk, der mener, at hvis disse Love blot bliver vedtaget, er der skabt et Paradis ude i Landet. Det er ingenlunde Tilfældet, thi enhver, synes jeg, der vil tænke lidt grundigt over Sagen, maa sige, at det vil være mere end letsindigt, om man lige i Øjeblikket begyndte i stort Maal at tage fat paa Opfyldelsen af de Formaal, der er Tale om her. Saa jeg tror, at den Længsel og Utaalmodighed bør vi snarere søge at dæmpe op for; vi bør søge at gøre det indlysende og klart for Folk, hvorledes det praktisk set ligger. Men det er mit Haab, at vi maa kunne faa udarbejdet et Lovforslag, der gaar i en Retning, hvorved det muliggøres, at Landets Jord kan komme under selvstændige Brug. Det vil være til Gavn for Udviklingen her i Landet, men det skal gaa sin rolige Gang. Det kan ikke hjælpe noget, at vi nu pludselig vilde tilbyde alle de mange Mennesker, der søger ind til Byerne, Jord. Det vilde bringe Skuffelse, og den gode Tanke, der ligger deri, vilde blive ødelagt. Jeg kan give min Tilslutning til de Udtalelser, den sidste ærede Taler kom med, de manende Ord til den arbejdende Befolkning, de advarende Ord om, at det Liv, som føres og nødvendigvis maa føres paa et mindre Landbrug, ikke er et Driverliv; tværtimod det er haardt og trofast Arbejde helt igennem. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa disse Samfunds-